

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 532/2024-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 36/2024 z 20. júna 2024 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Sťažovateľ sa podaním doručeným ústavnému súdu 16. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 36/2024 z 20. júna 2024. S podaním bola zároveň ústavnému súdu doručená aj žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, ktorú sťažovateľ odôvodnil svojou nemajetnosťou.

2. Z podania a jeho príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 5T/62/2020 z 10. marca 2021 uznaný za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona na skutkovom základe tam uvedenom. Okresný súd uložil sťažovateľovi podľa § 189 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 a 4 Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov a na výkon uloženého trestu ho zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

3. Rozsudok okresného súdu bol vo výroku o treste zrušený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4To/13/2021 zo 16. júna 2021 a krajský súd postupom podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Trestného poriadku a na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému uložil podľa § 189 ods. 2 Trestného zákona za použitia § 37 písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 2 a 4 Trestného zákona v spojení s § 42 ods. 1 Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Sťažovateľ napadol rozsudok krajského súdu dovolaním, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

4. Sťažovateľ je presvedčený, že v už špecifikovanom trestnom konaní bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces, keďže rozhodnutia súdov mali byť založené na nesprávnom posúdení skutkového stavu v dôsledku nevykonania sťažovateľom navrhnutých a v jeho prospech svedčiacich dôkazov.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd po dôkladnom oboznámení sa s podaním konštatuje, že má vážne formálne a obsahové nedostatky, avšak možno ho označiť za sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), pretože obsahuje tvrdenie o porušení práva na spravodlivé súdne konanie, označuje napadnuté rozhodnutie súdu, ktoré sťažovateľ po výzve ústavného súdu k ústavnej sťažnosti pripojil, a rovnako označuje porušovateľa (najvyšší súd).

6. V súvislosti s nedostatkami ústavnej sťažnosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľ síce uviedol, ktoré právo má byť označeným rozhodnutím porušené, avšak na podporu svojich tvrdení neuviedol žiadnu relevantnú ústavnoprávnu argumentáciu, na základe ktorej by ústavný súd mohol posúdiť opodstatnenosť jeho tvrdení. Podanie neobsahuje ani určitý a relevantný žalobný návrh (petit), na základe ktorého by ústavný súd mohol v sťažovateľovej veci konať v rámci svojich ústavou zverených kompetencií. Uvedené nedostatky bránia prijatiu ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a sú dôvodom na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 1 písm. c) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd, zvoliac materiálny prístup k posúdeniu návrhu sťažovateľa, nepovažoval za potrebné vyzývať ho na doplnenie jeho podania, vyhodnotiac ho za obsahovo natoľko zrozumiteľné, že je možné o ňom rozhodnúť aj bez prípadného doplnenia, ktoré by nevedlo ústavný súd k inému záveru.

II.1. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

7. Úlohou dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je odstránenie závažných procesných a hmotnoprávných chýb v právoplatných rozhodnutiach súdov. Nejde tak podľa Trestného poriadku o ďalší „úplný“ prieskum napadnutého meritórneho rozhodnutia (jeho vecnej správnosti) a ďalšie posudzovanie otázky viny či trestu. Podmienky prípustnosti dovolania sú ustanovené zákonom. Ustanovenie podmienok obmedzujúcich prípustnosť dovolania je pritom v komplexnom ponímaní legitímne a korešponduje s postavením a úlohami, ktoré najvyšší súd ako dovolací súd plní. Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným

rozhodnutím. Negatívne posúdenie otázky prípustnosti dovolania nemôže viesť k záveru o porušení základných práv sťažovateľa vtedy, ak zákonné pravidlá dovolanie nepripúšťajú (*mutatis mutandis* IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa. K takému záveru môže viesť len ústavne neudržateľný výklad zákona najvyšším súdom v otázke posúdenia prípustnosti dovolania.

8. Posúdenie existencie dôvodu na odmietnutie dovolania podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku (t. j. nesplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 Trestného poriadku) zahŕňa v nevyhnutnej miere aj vecný prieskum dovolacej argumentácie dovolateľa na účely zistenia, či ním uvádzané skutočnosti reálne (nielen formálne) napĺňajú ním označené dôvody dovolania ustanovené v § 371 Trestného poriadku. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti stabilne akceptuje postup, keď najvyšší súd po nevyhnutnom vecnom prieskume dovolania dospeje k náležite (ústavne konformne) odôvodnenému záveru, že je zrejmé, že nie sú splnené dovolateľom uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, a dovolanie preto odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku (napr. III. ÚS 265/2012, II. ÚS 528/2014, I. ÚS 108/2017, IV. ÚS 186/2018).

9. Ústavný súd v prvom rade akcentuje, že je potrebné dôsledne odlišovať jeho úlohu pri ochrane základných práv a slobôd od iných orgánov verejnej moci, čo musí odrážať aj odôvodnenie ústavnej sťažnosti. Kritika právnych záverov všeobecných súdov pri poskytovaní ochrany „zákonným“ subjektívnym právam účastníkov konania musí mať v ústavnej sťažnosti nevyhnutné prepojenie na základné práva a slobody sťažovateľa, a to nielen na úrovni návrhu na rozhodnutie vo veci samej, ale aj v rovine odôvodnenia ústavnej sťažnosti. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že sťažovateľ pred ústavným súdom opakovane uplatňuje rovnakú argumentáciu, akú prezentoval v konaní pred najvyšším súdom (v dovolaní, pozn.).

10. Ústavný súd v napadnutom uznesení najvyššieho súdu nezistil vo vzťahu k dovolacím námietkam nedostatočné objasnenie postupu krajského súdu alebo okresného súdu. Najvyšší súd najprv jasne identifikoval dovolacie námietky sťažovateľa, a to špecifikovaním dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Trestného poriadku, keď podľa sťažovateľa malo byť zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, rozhodnutie malo byť založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a rozhodnutie malo byť založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

11. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku najvyšší súd v podstatnom uviedol, že za porušenie práva na obhajobu podľa tohto ustanovenia nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok na úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Zásadné porušenie práva na obhajobu podmieňujúce naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku však nemožno odvíjať od iného hodnotenia dôkazov obvineným v porovnaní s tým, ako to vo veci vykonali príslušné súdy, ktorých skutkové zistenia a závery sú pre dovolací súd záväzné. Porušenie práva na obhajobu nemôže byť odôvodnené tým, že súdy, vychádzajúc zo zásady voľného hodnotenia dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Trestného

poriadku, vyhodnotili dôkazy odlišne od predstavy obvineného. Následne najvyšší súd zhrnul priebeh dokazovania pred okresným súdom a krajským súdom a, nadväzujúc na to, konštatoval, že sa dostatočne a procesne správne vysporiadali s otázkou vykonania dôkazov, resp. ich odmietnutia. Uvedený postup okresného súdu a na neho nadväzujúce rozhodnutie krajského súdu najvyšší súd zhodnotil ako súladné so zákonom. Opakovane podotkol, že o vine a treste rozhodujúci súd je oprávnený vykonať len tie dôkazné návrhy, ktoré podľa jeho úvahy môžu prispieť k náležitému objasneniu skutočností dôležitých pre posúdenie veci a vydanie spravodlivého meritórneho rozhodnutia. Najvyšší súd sa stotožnil s právnymi závermi krajského súdu a neidentifikoval v nich žiadne pochybenie odôvodňujúce mimoriadny zásah v dovolacom konaní.

12. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku najvyšší súd v podstatnom podotkol, že ho možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom, a preto platí, že nevykonanie dôkazu súdom nemožno považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

13. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd pripomenul svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd nemožno chápať ako tretiu odvolaciu inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí druhého stupňa. V dôsledku uvedeného iba s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov nemožno potom vyvodzovať predmetný dovolací dôvod. Z obsahu dovolania jednoznačne vyplynulo, že obvinený spochybňoval zistenia o jeho duševnom stave, ktoré však bezpochyby predstavujú zistenia skutkové, ktoré nemožno v dovolacom konaní namietat' [§ 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Trestného poriadku]. Naplnenie daného dovolacieho dôvodu by bolo možné konštatovať v situácii, ak by skutkové zistenia súdov skutočne napĺňali zákonné znaky nepričetnosti v zmysle § 23 Trestného zákona, avšak sudy by tieto skutkové závery nesprávne právne posúdili, čo však nie je prejednávaný prípad.

14. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v napadnutom uznesení zhrnul podstatu argumentov dovolania výstižným spôsobom. Námietky zreteľne podriadil pod dostupné dovolacie dôvody podľa § 371 Trestného poriadku a spätne preskúmateľným spôsobom vyhodnotil ich naplnenie. Svoj postup jasne a zrozumiteľne opísal v odôvodnení, čím podľa zistenia ústavného súdu vo výsledku ústavne udržateľne vyložil aplikovanú právnu úpravu dovolacích dôvodov.

15. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti opakovane vyčíta tvrdené skutkové nedostatky, ktoré sa mali odzrkadliť v rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu, čím ústavný súd stavia do pozície ďalšej opravnej inštancie, ktorá mu ako orgánu ochrany ústavnosti neprináleží. Námietky sťažovateľa zostávajú v rovine nesúhlasu so závermi súdov či tvrdených nesprávností vo vykonanom dokazovaní, čo nemá dostatočný ústavnoprávny presah. Ústavný súd z týchto dôvodov nepovažoval napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za nevyhovujúce požiadavkám na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia v kontexte práva na spravodlivý proces.

16. Na základe už uvedených skutočností ústavný súd nevyhodnotil argumentáciu sťažovateľa ako spôsobilú spochybníť ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu. Zároveň poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého právo na spravodlivý proces neznačí právo na úspech

v konaní pred všeobecným súdom (m. m. II. ÚS 3/97, II. ÚS 173/07). Zohľadňujúc sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa, ústavný súd uzatvára, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom označeného práva neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o jeho porušení. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

II.2. K návrhu sťažovateľa na ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom:

17. Sťažovateľ požiadal v tomto konaní o svojej ústavnej sťažnosti o ustanovenie právneho zástupcu ústavným súdom, čo odôvodnil svojou nemajetnosťou.

18. Navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, možno ustanoviť právneho zástupcu za kumulatívneho splnenia dvoch podmienok, a to 1. ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a 2. nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (§ 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

19. Odhliadnuc od prípadného splnenia prvej podmienky, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že v tomto prípade už na prvý pohľad nie je splnená druhá podmienka na vyhovie žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, keďže na základe už uvedeného ide u sťažovateľa o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

20. Ústavný súd preto žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v tomto konaní nevyhovel (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2024

Libor Duľa
predseda senátu